

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

20-09-2022 09:15 - 11:30

Rådhuset, Lokale 381 (Gæster kan deltage via Teams)

Information:Deltagere:

Helle Bach Lauridsen
Karina Møller
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Susanne Hammer-Jakobsen
Susanne Holst
Stefan Møller Christiansen
Lisbeth Schmidt Andersen
Hans van Binsbergen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 15 min. Deltagere: Anne Østergaard og Lasse Pedersen

Pkt. 3: Tid: 10 min. Deltagere: May-Britt Kullberg og Louise Dam Overballe

Pkt. 4: Tid: 15 min. Deltagere: Esben Wendelboe Svendsen og Elin Poulsen

Pkt. 7: Tid: 15 min. Deltagere: Emma Kejser Jensen og Kasper Henriksen

Pkt. 8: Tid: 20 min. Deltagere: Birgit Møller, Anders Hovmark og Martha Berdiin.

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Anlægsindstilling: Udbygning og modernisering af Solbjergskolen 2022 (NH).....	2
Punkt 3: Erfaringsopsamling på træffetid ved psykolog og sundhedsplejerske (OKJ).....	3
Punkt 4: Opfølgning på byrådsbeslutning vedr. styrket samarbejde mellem MBU og MSB ift. trivsel og fravær (OKJ/SMC).....	4
Punkt 5: Forberedelse til udvalgsmøde den 21. september.....	5
Punkt 6: Eventuelt	5

Punkt 1: Godkendelse af referat

Referat fra punkt med Budget 2023 ligger i separat mappe.

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

14-09-2022 08:45 - 11:00

Rådhuset, Lokale 390

Information:Deltagere:

Helle Bach Lauridsen
Karina Møller (afbud)
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Susanne Hammer-Jakobsen
Susanne Holst
Stefan Møller Christiansen
Lisbeth Schmidt Andersen
Hans van Binsbergen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 10 min. Deltagere: Gerd Kruse

Pkt. 5: Tid: 120 min. Deltagere: Birgit Møller, Anders Hovmark og Martha Berdiin

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Flere kommunale jobs til unge (SHJ)	1
Beslutning for Punkt 2: Flere kommunale jobs til unge (SHJ)	1
Punkt 3: Forberedelse til byrådsmøde den 14. september 2022	1
Beslutning for Punkt 3: Forberedelse til byrådsmøde den 14. september 2022	1
Punkt 4: Eventuelt	1
Beslutning for Punkt 4: Eventuelt	1

Punkt 1: Godkendelse af referat

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt.

Punkt 2: Flere kommunale jobs til unge (SHJ)

Tid: 10 min. Deltagere: Gerd Kruse

Beslutning for Punkt 2: Flere kommunale jobs til unge (SHJ)

Forvaltningschef Susanne Hammer-Jakobsen har sat forslaget på dagsorden, med henblik på godkendelse af udkast til byrådsindstilling vedrørende flere kommunale jobs til unge i alderen 13 til 17 år.

På den baggrund er der udarbejdet udkast til byrådsindstilling.
Indstilling om

1. At byrådsindstillingen godkendes

Gerd Kruse deltog.

Beslutninger:

- De fire indstillingspunkter skal stå samlet. Der skal ikke stå MBU.
- Indstillingen tilrettes, hvis de øvrige afdelinger ikke kan tilslutte sig.
- Sprog omkring udsættelse skal finjusteres.
- Rådmanden skal godkende den reviderede indstilling i GO.

(OKJ følger op)

Punkt 3: Forberedelse til byrådsmøde den 14. september 2022

Beslutning for Punkt 3: Forberedelse til byrådsmøde den 14. september 2022

Intet-

Punkt 4: Eventuelt

Beslutning for Punkt 4: Eventuelt

Intet.

Punkt 2: Anlægsindstilling: Udbygning og modernisering af Solbjergskolen 2022 (NH)

Tid: 15 min. Deltagere: Anne Østergaard og Lasse Pedersen

Beslutningsmemo

16. september 2022
Side 1 af 3

Emne **Anlægsindstilling Solbjergskolen**
Ud- og ombygning samt modernisering
Til Rådmandsmøde 2022 09 20

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Nikolaj Harbjerg har sat forslaget på dagsorden, med henblik på at byrådsindstillingen drøftes og godkendes på rådmandsmødet forud for behandling på Børn og Ungeudvalgsmøde og efterfølgende magistrats- og byrådsmøde.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles, at rådmanden godkender den vedlagte byrådsindstilling inkl. bilag, der har følgende at-punkter:

At 1) der gives en anlægsbevilling på 78 mio. kr. til udbygning og modernisering af Solbjergskolen, som tillæg til projekteringsbevilling på kr. 8 mio. Den samlede økonomiske ramme til projektet udgør kr. 86 mio. kr.

At 2) at der frigives anlægsbevilling på 78 mio. kr., så restrådighedsbeløbet på 84 mio. kr. på projektet, fordeler sig med kr. 5 mio. i 2022, 20 mio. i 2023, 36 mio. kr. i 2024, 14 mio. kr. i 2025 og 8 mio. kr. i 2026

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Solbjergskolen udbygges med et fjerde spor og den eksisterende bygningsmasse moderniseres pædagogisk og teknisk for at give skolen et ensartet, tidssvarende indeklima og undervisnings- og fritidsmiljø. Under projekteringen er der arbejdet videre med arealoptimering og lokalefællesskaber mellem en række forskellige brugergrupper for at tilvejebringe den fornødne plads samt bæredygtige løsninger i byggeriet. Det har bl.a. betydet at et byggefelt er flyttet med nye muligheder for at skabe bedre sammenhæng og samarbejde mellem skole, fritidstilbud og lokalsamfund.

Samarbejdet mellem skole og fritid, Solbjerg Idrætsforening og Fællesrådet fortsættes med henblik på en fælles ansøgning til Oplandspuljen til videreudvikling af udearealerne med henblik på at få skabt et mere attraktivt ugemiljø i Solbjerg, da dette ligger udover projektets økonomi.

Der søges om tilskud på 4,1 mio. kr. fra klimapuljen til at realisere bæredygtighedstiltag beskrevet i bilag 4, svarende til ca. 5% af den økonomiske anlægsramme. Da beslutningskriterier endnu ikke er endeligt vedtaget, kan der være risiko for, at midlerne fra puljen ikke bevilliges og

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Planlægning

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 87 24 19

Direkte e-mail:
enos@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Anne Østergaard

skal trækkes ud af projektet efterfølgende. Ansøgning til klimapuljen sendes frem til borgmesterens afdeling samtidig med godkendelsesprocessen i Børn og Unge.

16. september 2022
Side 2 af 3

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Det indstilles at der gives anlægsbevilling på kr. 78 mio. kr. Der er tidligere frigivet kr. 8 mio. til projektering, så den samlede anlægsramme udgør kr. 85,6 mio.

Det foreslås at den samlede anlægsramme finansieres som følgende:

- 20,2 mio. kr. fra skoleudbygningsreserven.
- 25,3 mio. kr. fra reserven til skoleudbygning i sydbyen i Aarhus Kommunes Investeringsplan 2024-2033.
- 34,7 mio. kr. fra puljen til indeklime, modernisering, toiletter og arbejdsmiljø i Aarhus Kommunes investeringsplan 2024-2033.
- 1,3 mio. kr. fra Børn og Unges pulje til håndværk og design på 21 skoler, der blev afsat og frigivet af byrådet i 2016.
- 4,1 mio. kr. fra puljen til nedbringelse af CO₂-udledning i forbindelse med anlægsprojekter afsat i Aarhus Kommunes investeringsplan 2024-2033.

Frigivelse af anlægsbevillingen øger ikke Børn og Unges bruttoanlægsbudget for B2023, da budgettet, eksklusiv budgettet til klimavenligt byggeri, allerede er indlæst i Børn og Unges budgetter.

I projekteringsindstillingen er der indstillet 2% til projektledelse.

Efterfølgende har rådmanden den 27. april 2022 truffet beslutning om at beløbet til projektledelse hæves til 2,5%, og fremadrettet ikke fremgår som beslutningspunkt i anlægsindstillinger.

5. Videre proces og kommunikation

Forventet indstillingsproces	Dato
Chefmøde	15.09.2022
Rådmandsmøde	20.09.2022
Børn og Unge-udvalgsmøde	05.10.2022
Magistratsmøde	10.10.2022
1. byrådsbehandling	02.11.2022
Evt. Børn og ungeudvalgsmøde	09.11.2022
Evt. 2. byrådsbehandling	16.11.2022

Børn og Unge udvalget orienteres sideløbende med at indstillingen sendes frem til Borgmesterens afdeling.

16. september 2022
Side 3 af 3

Den videre proces	Dato
Forventet udbud af stor- og fagentreprise	25.11.2022
Forventet kontrahering med entreprenører	03.03.2022
Opstart udførelse, etapevis	01.04.2023
Forventet ibrugtagning	01.05.2025

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Børn og Unge
Dato xx

Solbjergskolen - udbygning samt modernisering

Udbygning af Solbjergskolen med et fjerde spor samt pædagogisk og teknisk modernisering af læringsmiljøer og indeklime i eksisterende bygninger.

1. Resume

Solbjergskolen er i dag et multibrugerhus og det lokale samlingssted i byen. Skolen oplever en markant elevfremgang, og der er samtidig brug for at modernisere de eksisterende bygninger.

Der er igennem en bred inddragelsesproces med de relevante interessenter udarbejdet forslag for modernisering af Solbjergskolen med 10 fælleslokaler og 4 faglokaler til en fuld 4-spolet skole. Derudover moderniseres eksisterende bygninger pædagogisk og teknisk for at sikre et tidssvarende indeklime, lærings- og arbejdsmiljø på hele skolen.

Skolen skal også efter ombygningen fungere som det centrale samlingssted i Solbjerg. Det brede samarbejde om projektet har haft som mål at skabe et moderne multibrugerhus med aktive miljøer, plads og faciliteter til mange forskellige brugergrupper: skole og SFO, Ung i Aarhus fritidsklub og ungdomsskole, Solbjerg Ungdomsklub, Folkebibliotek og egnsarkiv samt øvrige foreninger.

Der søges om anlægsbevilling på 78 mio. kr. som tillæg til projekteringsbevillingen på 8 mio. kr.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) der gives en anlægsbevilling på 78 mio. kr. til udbygning og modernisering af Solbjergskolen, i tillæg til projekteringsbevillingen på kr. 8 mio. Den samlede økonomiske ramme til projektet udgør dermed kr. 86 mio. kr. Anlægsbevillingen finansieres som forudsat i ressourceafsnittet.

At 2) at der frigives restrådighedsbeløb på 78 mio. kr., så den samlede resterende anlægsbevilling på 84 mio. kr. fordeler sig med 5 mio. kr. i 2022, 20 mio. i 2023, 36,1 mio. kr. i 2024, 15 mio. kr. i 2025 og 8 mio. kr. i 2026.

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

Solbjergskolen har en markant elevfremgang. I indeværende skoleår mangler skolen 5 lokaler stigende til et underskud på 10 lokaler i skoleåret 2026/27 (skoleprognose 2022). Aarhus Byråd godkendte de 9. juni 2021 projekteringen af ud- og ombygningen af Solbjergskolen.

Solbjergskolen er opført i 1965 og bærer præg af løbende, mindre udvidelser med behov for at skabe bedre sammenhæng mellem afdelinger, et bedre flow på skolen og mere sammenhængende læringsmiljøer i de enkelte afdelinger. Der er endvidere behov for pædagogisk og teknisk modernisering, da skolen er begrænset af en indretning med mange små klasselokaler uden mulighed for at tilbyde en varieret undervisning. Derudover er indeklimaet udfordret.

Solbjergskolen er i dag et multibrugerhus og det lokale samlingssted i byen med bibliotek, egnssarkiv, idrætshal, svømmehal, fritidsklub, ungdomsklub, musikskole og øvrige forenings- og fritidsaktiviteter. For at finde den fornødne plads til at skolen også i fremtiden kan fungere som samlingssted og multibrugerhus har det været nødvendigt at arbejde med arealoptimering og nye lokalefællesskaber. Dette stiller krav til brugerne ift. samarbejde, organisering og egen praksis.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

De nye fælleslokaler og faglokaler vil skabe den fornødne kapacitet på skolen i et 10-årigt perspektiv i et område i stor vækst. Midler fra indeklimapuljen muliggør en pæda-

gogisk og teknisk modernisering af de eksisterende bygninger. Forandringerne vil forbedre og løfte læringsmiljøer og gøre indeklimaet mere ensartet på store dele af skolen.

Moderniseringerne forventes at gavne alle børns læring og trivsel samt forbedre både elevernes læringsmiljø og medarbejdernes arbejdsmiljø.

Et bredt samarbejde mellem Solbjerg Idrætsforening, Fællesrådet, Solbjerg Ungdomsklub, Solbjerg Bibliotek og egnarkivet, Solbjergskolen og Ung i Aarhus har givet inputs til projekteringen til gavn for alle borgere i Solbjerg.

Samarbejdet har muliggjort en revidering og forbedring af helhedsplanen fra 2020, som betyder en omplacering af byggefelter fra indskolingsgården til en placering mellem skole og svømme- og idrætshal, der på sigt kan fungere som hængsel til en mulig, fremtidig udvidelse af halfaciliteterne.

Tekniske undersøgelser understøtter omplaceringen af byggefeltet i indskolingsgården, da der har vist sig at være blød bund, der vil kræve pælefundering med ekstra udgifter estimeret til 1,2 mio. kr.

5. Hvad, hvem og hvordan?

Projektet indeholder 10 nye fælleslokaler til undervisning og fritidstilbud, 4 nye faglokaler, samt etablering af et håndværk og design lokale, personaleforberedelse samt modernisering og indeklimarenovering.

Udbygningsmulighederne på matriklen er yderst begrænsede og udearealerne ligeså. Der er derfor arbejdet intensivt med optimering af skolens eksisterende arealer for at begrænse andelen af nybyggede kvadratmeter mest muligt. Dette også den mest bæredygtige løsning ift. klimahensyn og reducere af CO₂ ifm. byggeri. Der tilbygges samlet set ca. 940 kvm. fordelt på to tilbygninger.

- En mindre tilbygning på 140 kvm. ved indskolingen.
- En større tilbygning i to etager på knap 800 kvm. placeret mellem skole og idrætsfaciliteter.

Derudover arbejdes der med forskellige grader af ombygning og pædagogisk/ teknisk indeklimarenovering på ca. 4.000 kvm. Skolen er i alt ca. 7.000 kvm.

Indskoling

Den mindre tilbygning bidrager til at skabe sammenhæng mellem eksisterende 0.kl. bygning og resten af indskoling, med nyt SFO-hjerterum, og bedre ankomst- og garderobeforhold. Indskoling får nyt musik og bevægelseslokale, billedkunst og natur og teknologilokale. Alle undervisningslokaler etableres som fælleslokaler til undervisning og fritid/SFO, der understøtter en varieret undervisningsdag samt gode forhold for SFO-aktiviteter.

Mellemtrin

Der etableres et nyt natur- og teknologilokale og tre nye fælleslokaler og fælles læringsareal til mellemtrinnet, bl.a. ved ombygning af bibliotekets nuværende lokaler i parterreetagen i lokalefællesskab med fritidsklubben som del af et fælles ungemiljø. Mellemtrinnet fordeler sig på to etager. Der skabes bedre sammenhæng ved at genåbne en nedlukket trappe og ved etablering af udvendig trappe op til fælles udeareal i det ene gårdrum.

Udskoling

Der skabes bedre plads til indretning af et varieret læringsmiljø for udskoling, ved at:

- Etablere 3 nye fælleslokaler
- Etablere en ny bygning i to etager med årgangsmiljø for udskoling og et varieret læringsmiljø.
- Omdanne det tidligere skolebibliotek (PLC) til fælles læringsareal

Centralt beliggende og let tilgængeligt Kombibibliotek

Skolens pædagogiske læringscenter (PLC), Solbjerg Bibliotek og Solbjerg Egnarkiv flytter sammen i et fælles kombibibliotek. Dette placeres centralt og let tilgængeligt ved skolens hovedindgang. Sammenlægningen betyder, at alle parter afgiver kvadratmeter, der vil blive ombygget til undervisning og fritidsklub. De færre kvadratmeter udlignes ved en central og synlig placering, som længe har været et stort ønske fra biblioteket side. Hertil kommer en ny og mere moderne indretning med faciliteter som kreazone,

formidlingstrappe, børneområde, mødelokaler, kontor- arbejdspladser, m.m. Forandringen vil komme både *skolens* elever og bibliotekets og egnarkivets brugere til gavn.

Ungemiljø i parterreetagen

I parterreetagen etableres et fælles ungemiljø for ungdomsklub, ungdomsskole, fritidsklub og undervisning. Ungemiljøet er tæt på idræts- og sportsfaciliteter og den nye tilbygning med kreatortv og værkstedsfaciliteterne i håndværk og design. En stor formidlingstrappe binder etagerne i den nye tilbygning sammen og vil kunne anvendes i mange sammenhænge både ifm. undervisning og fritidsaktiviteter.

6. Hvilke ressourcer kræves?

Anlægsudgifter

Anlægsudgifterne til udbygning og modernisering af Solbjergskolen forventes at udgøre 86 mio. kr. Heraf har Byrådet givet anlægsbevilling til projektering på 8 mio. kr. Med indstillingen søges de resterende 78 mio. kr. frigivet.

Tabel 1. Anlægsudgifter m.v. (beløb i hele 1.000 kr., 2022-priser)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	I alt
Ud- og ombygning af Solbjergskolen	1.538	4.962	19.003	34.206	14.252	7.601	81.563
Klimavenligt byggeri	0	0	1.032	1.858	774	413	4.078
I alt	1.538	4.962	20.036	36.064	15.027	8.014	85.641

Finansiering

Som beskrevet i projekteringsindstillingen, er den samlede anlægsbevilling på 86 mio. kr. finansieret af:

- 20,2 mio. kr. fra skoleudbygningsreserven.
- 25,3 mio. kr. fra reserven til skoleudbygning i sydbyen i Aarhus Kommunes Investeringsplan 2024-2033.
- 34,7 mio. kr. fra puljen til indeklimateknik, modernisering, toiletter og arbejdsmiljø i Aarhus Kommunes investeringsplan 2024-2033.
- 1,3 mio. kr. fra Børn og Unges pulje til håndværk og design på 21 skoler, der blev afsat og frigivet af byrådet i 2016.
- 4,1 mio. kr. fra puljen til nedbringelse af CO₂-udledning i forbindelse med anlægsprojekter afsat i Aarhus Kommunes investeringsplan 2024-2033.

Tabel 2. Finansiering af samlet anlægsbevilling (1.000 kr., 2022-priser)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	I alt
Reserven til skoleudbygning	227	4.962	15.020	0	0	0	20.209
Reserven til Sydbyen i investeringsplanen 2024-2033	0	0	3.984	20.287	1.032	0	25.303
Pulje til indeklima, modernisering, toiletter og arbejdsmiljø i investeringsplanen 2024-2033	0	0	0	13.919	13.220	7.601	34.740
AB-16-554-207 Håndværk og design på 21 skoler	1.311	0	0	0	0	0	1.311
Klimapulje 5 %	0	0	1.032	1.858	774	413	4.078
I alt	1.538	4.962	20.036	36.064	15.027	8.014	85.641

I forbindelse med anlægsprojektet forventes der at være genhusningsudgifter for i alt 0,4 mio. kr., der afholdes inden for Børn og Unges eksisterende driftsbudget. De øvrige bygningsdriftsøkonomiske konsekvenser indregnes i afdelingernes budgetter i 2025.

Bæredygtighed og klima

Langt den største CO₂ reduktion opnås gennem arealoptimeringsstrategien, hvor der arbejdes med en høj grad af lokalefællesskaber mellem de mange forskellige brugergrupper.

Derudover arbejdes der med at reducere CO₂ aftrykket ifm. byggeriet ved at arbejde med at vælge

- mere bæredygtige byggematerialer
- genbrug af byggematerialer
- arealoptimering og renovering frem for nedrivning
- design for adskillelse
- grøn byggeplads

I bilag 4 er bæredygtighedstiltag beskrevet detaljeret. Der ansøges om ca. kr. 4 mio. (svarende til ca. 5% af anlægssummen) til realisering af CO₂ reducerende tiltag.

Øvrige ressourcer

Arbejdet med arealoptimering og lokalefællesskaber medfører et større behov for involvering af medarbejdere gennem hele projektet, da der er mange brugere, der skal have mulighed for at komme med input og blive enige om fælles løsninger. Det kræver flere ressourcer fra både brugere og rådgivere, når omfanget af brugerinddragelsen er

stort og med en høj kompleksitet. Nye lokalefællesskaber afføder en del ændringer ift. samarbejde, organisering og egen praksis for medarbejdere og fritidsbrugere, der kalder på mange medarbejder- og ikke mindst ledelsesressourcer, der ligger udover de vanlige opgaver. Det ekstra ressourcetræk skal findes hos de deltagende bruger- og interessentgrupper.

7. Hvordan følges der op?

Det forventes, at udbudsprojektet er klar til udbud til december 2022 med udførelsesopstart i foråret 2023. Skolen udbygges etapevis over de næsten 2 år, for at sikre plads til undervisningen mv og genhusning internt undervejs. Sidste etape afsluttes forventeligt i maj 2025.

Thomas Medom

/

Helle Bach Lauridsen

Bilag

- Bilag 1: Bevillingsmæssige konsekvenser
- Bilag 2: Nøgletal for enhedspriser
- Bilag 3: Kortoversigt Solbjergskolen
- Bilag 4: Bæredygtighedstiltag ifm. anlægsprojekt på Solbjergskolen

Tidligere beslutninger

Aarhus Byråd vedtog den 15. september 2016 'Forslag til prioritering af RULL-midlerne for 2016-19'.

Den 7. oktober 2020 vedtog Aarhus Byråd Magistratens budget 2021-2024

Den 9. juni 2021 vedtog Aarhus Byråd 'Indstilling om udbygning og modernisering af Solbjergskolen'

Sagsnummer: 19/085328-11

Antal tegn: 11.078

Økonomi og Administration

Sagsbehandler: Anne Østergaard

E-post: enos@aarhus.dk

Bilag 2022 / 1100000290 - Foreløbigt posteret FI-område 0020
 Transaktion BudgetforøgelseTotal 77.641.167 DKK
 Værditype Budget Budgetkategori Forpligtelse
 Version X01 Regnskabsår 2022
 Bilagsart 140 Bilagsdato 12.09.2022

Registreret af AZ42293

Registreret Dato 12.09.2022

Registreret kl. 10:10:50

Dato for behandling 00.00.0000

Tillægsbev./Omplaceringstype

FMBB Status

Omkostningssted

Omkostningsart

Projektstrukturplanelement

Position	KapMidler	BevAnsSt.	BevillPos.	FunktOmr.	BS-program	Art	Beløb (DKK)	Beløb (DKK)	IV	FN	Tekst	Yd. linie
000001	55401A100	8528420100	451010	032201-3-000	AB-21-554-002	ANLE	77.641.167	77.641.167	DKK	1	Solbjergskolen - Ud- og ombygning samt moderniseri	

Bevillingskema	
Sagnr.	T-22-554-003
Sagstitel	Solbjergskolen - Ud- og ombygning samt modernisering

Sektor	Profitcenter/Projekt/Anlægsbevilling	U// Ramme	Tillægs- bevillinger	Tillægs- bevillinger	Tillægs- bevillinger	Tillægs- bevillinger	Tillægs- bevillinger	SUM
			2023	2024	2025	2026	Efterfølg år	
			(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
			- 1.000 kr. -	- 1.000 kr. -	- 1.000 kr. -	- 1.000 kr. -	- 1.000 kr. -	- 1.000 kr. -
Tillægs-/Anlægsbevilling i alt			0	0	0	0	0	0
554 Børn og ungeområdet - Anlæg	Projekteringsbevilling Solbjergskolen	U	-24.302	18.609	1.757	8.014	0	4.078
920 Reserven	Klimapulje til byggeri 5 %	U	-1.032	-1.858	-774	-413	0	-4.078
998 Renter og finansiering	Finansiering via kassen	U/I	25.334	-16.750	-983	-7.601	0	0

Bilag 2

Nøgletal – Solbjergskolen - Ud- og ombygning samt modernisering

Side 1 af 1

Udbygning af Solbjergskolen med et fjerde spor samt pædagogisk og teknisk modernisering af læringsmiljøer og indeklima i eksisterende bygninger.

Nøgletal					2022-priser	
Byggeri						
	Enheder	M ² i alt	Pris pr. m ²	(kr.) Brutto- udgift i alt	(t.kr.) Netto- udgift i alt	(t.kr.)
Nybyg		950	31.767	30.178	30.178	
Ombygning	1	4.000	12.846	51.385	51.385	
Klimavenligt byggeri	1	4.950	824	4.078	4.078	
I alt, byggeri (a)		4.950	17.301	85.641	85.641	
Grund						
		Bygge- rets-m ²	Udgift pr. byggerets-m ²	(kr.) Bruttoud- gift i alt/værdi af grund	(t.kr.) Netto- udgift i alt	(t.kr.)
I alt, grund (b)		0	0	0	0	0
Sum (a+b)		4.950	17.301	85.641	85.641	

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Planlægningsafdelingen

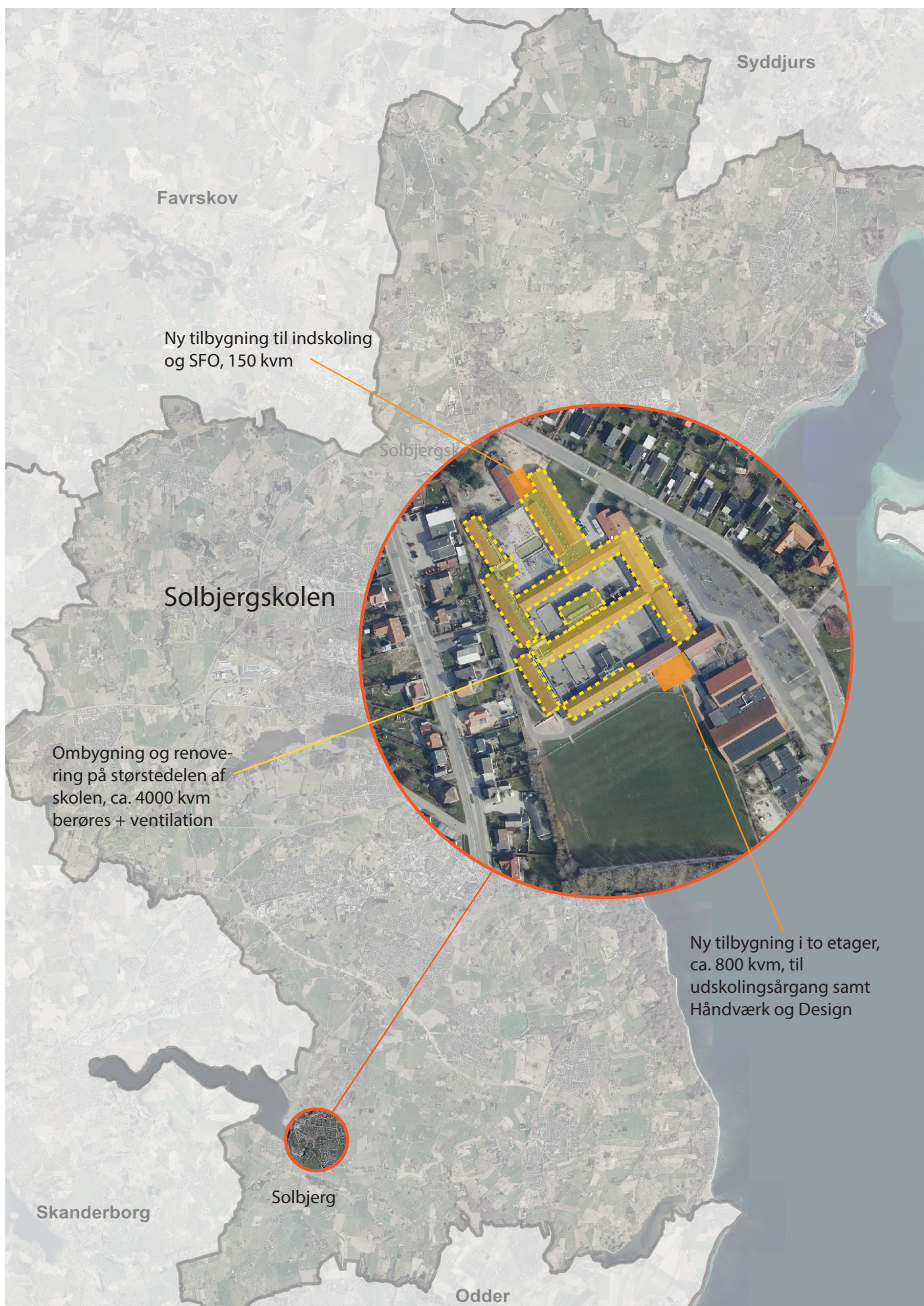
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41864416

Direkte e-mail: sesaha@aarhus.dk

Sagsbehandler: Cecilie Sandkvist Hansen

Bilag 3: Kortoversigt Solbjergskolen

Bilag 4: Ansøgning til klimapuljen vedr. bæredygtighedstiltag på Solbjergskolen

I forbindelse med det kommende anlægsprojekt for Solbjergskolen ansøges der om kr. 4 mio. fra klimapuljen til indarbejdelse af bæredygtighedstiltag for nedbringelse af CO₂. Der er ved udbud af totalrådgivning for Solbjergskolen ikke opstillet bundne klimamål for CO₂ udledning, men der er arbejdet med en bæredygtighedsstrategi, hvor den frivillige bæredygtighedsklasse har været retningsgivende ift. CO₂ grænseværdi.

Bæredygtighedsstrategi

Bæredygtighed er anvendt som et integreret designparameter fra projektets start – med et helhedsorienteret syn på tiltag og effekter. I bæredygtighedsstrategien for udbygning og modernisering af Solbjergskolen arbejdes kontinuerligt med følgende fokusområder:

1. Arealoptimering af eksisterende byggeri og minimering af nye m²
2. Reduceret materialeforbrug med fokus på optimering af hovedkonstruktion
3. Tektonik og design for adskillelse
4. Sunde materialer med lang levetid og begrænset klimapåvirkning
5. Byggeplads med mindre energiforbrug, spild og gener

Agendaen for de udvalgte fokusområder er reduktion af CO₂ og miljøpåvirkning med fokus på minimering af nye m², optimering af hovedkonstruktioner samt design for adskillelse, som har størst effekt på opnåelse af et reduceret klimaaftryk.

Oversigt over klimaindsatser og fordeling af klimamidler

Nedenfor er vist en oversigt med projektets tiltag til reduktion af CO₂ ifm. anlægsarbejdet samt den tilhørende dokumentation for effekt. Både rådgiver, bygherre og entreprenør vil generere en vigtig erfaring og viden, som også i senere projekter vil komme Aarhus Kommune til gavn.

Matricen nedenfor viser de klimaindsatser og -tiltag i projektet, der kun kan realiseres ved at der tilføres ekstra midler fra klimapuljen. Det fremgår også hvordan puljemidlerne er fordelt på indsatser.

Udgifterne fordeler sig med ca. 65% til rådgivning og projektering, ca. 25% til øgede materiale- og produktionsomkostninger og ca. 10% til byggeplads.

	Nye tilbygninger		Ombygning	Fordeling klimamidler
Antal kvm/omfang	Lille tilbygning Ca. 140 m ² , 1 etage	Stor tilbygning Ca. 850 m ² , 2 etager	Ombyg/renovering Ca. 4.000 m ² + vent-projekt + nedslag + uderum	
Klimamålsætning	< 10 kg CO ₂ pr m ² /år	< 12 kg CO ₂ pr m ² /år	CO ₂ -reducerende materialevalg	
Klimareducerende tiltag for at opnå målsætning				
<i>Arealoptimering</i>	Arealoptimering/genbrug eksisterende: CO ₂ besparelse på ca. 4,5 t CO ₂ /år		Procesrådgivning, design og projektering	2,5 %
<i>Skærpet CO₂-krav / reduceret</i>	X Dokumentation:		X Dokumentation:	12,5 %

<i>materialeforbrug</i>	LCA-variantstudier, designdriver LCA-dokumentation LCC-beregninger EPD'er/bæredygtigt materialevalg. Afdække mulighed for materialepas		EPD'er/bæredygtige materialevalg	
<i>Optimeret hovedkonstruktion</i>	X Let trækonstruktion Stolpefundering	X Reduktion af beton Grøn beton Modulært byggeri		5 %
<i>Cirkulært byggeri</i>	X Design for adskillelse i alle skalaer Udvikling af samlinger og nye løsninger Øget krav til rådgivning brand og lyd Udførelse og afprøvning nye løsninger			40 %
<i>Sunde materialer Genbrug Klimabesparende materialevalg</i>	X Tagpap, varmeafvis og lavt bitumen Græsisolering/Søuld Træ / genbrugsfiner Naturlinoleum Plantefiberplader	X Genbrugstegl, kalkmørtel Græsisolering/Søuld Tagpap, varmeafvis og lavt bitumen Naturlinoleum Plantefiberplader Rockpanel naturel	X Græsisolering/Søuld Naturlinoleum Træ/genbrugsfiner Plantefiberplader Kalkmaling Begrænset spild – bl.a. ved variation af loftmønstre	25 %
	X Øget krav til rådgivning og dokumentation ift. brand og lyd Projektering, tilsyn og entreprenørens udførelse			5 %
<i>Bæredygtig byggeplads</i>	Krav til fossilfri køretøjer og redskaber Krav til reduceret energiforbrug – definerede måltal og lb registrering Opskærings- og opsamlingssystem til upcyklings / reducere spild Kildesortering / lokal genbrugsstation – upcyklings til brug skole/klub			10 %

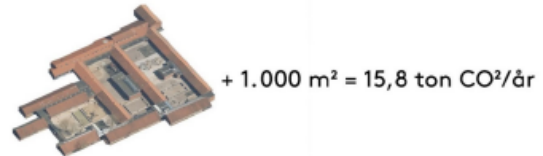
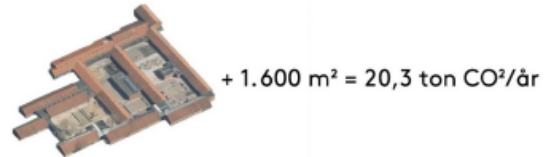
Uddybelse af fokusområder og bæredygtighedstiltag

I det følgende uddybes fokusområderne og de konkrete tiltag.

1. Arealoptimering og minimering af nye kvadratmeter

Under udviklingen af projektet for Solbjergskolen er der fulgt en strategi om at optimering af eksisterende opførte kvadratmeter, grundlæggende er et af de mest klimabesparende greb, vi kan foretage i byggeriet. Hvor det er muligt bringes alle eksisterende arealer i spil – eksempelvis omdannes et større eksisterende kælderareal til nyt personaleområde efter en omfattende og kompleks ombygning. Flerbrugerperspektivet er sat i spil med fælleslokaler for undervisning/fritid, fleksible og bredt anvendelige årgangsområder og værksteder samt et kombineret pædagogisk læringscenter og folkebibliotek, hvor både arealer og materialesamling optimeres.

Hvis skolens kapacitetsbehov blev løst ved at udvide bygningsmassen, ville det afstedkomme tilbygning af 1.600 nye m². Med afsæt i Aarhus Kommunes vejledende arealprogram for folkeskoler betyder strategien med minimering af nye m² ved anvendelse af eksisterende bygninger, at der er sparet 600 nye m², da vi efter optimal anvendelse af eksisterende bygningsmasse alene opfører to mindre tilbygninger på i alt knapt 1.000 nye m². Det giver en stor CO₂ besparelse både i anlægsfasen og på sigt, hvor der er også færre kvadratmeter at drifte. Herudover begrænser det indgrebet i skolens sparsomme udearealer.

Tekniske livscyklusanalyser dokumenteret som indledende LCA-beregninger viser, at på Solbjergskolen vil et øget omfang af ombygning samt færre nye kvadratmeter, give en CO₂ besparelse på ca. 25% i forhold til mindre ombygning og tilsvarende flere nye m². Beregningen iagttager ombygningsaktiviteten.

2. Reduceret materialeforbrug med fokus på optimering af hovedkonstruktion

Der er i designfasen prioriteret at opstarte LCA-beregninger med ønsket om at forfølge muligheden for at gennemføre og dokumentere en ambitiøs reduktion af klimaaftrykket. For at opnå den lavest mulige CO₂-grænseværdi, dvs. reducere klimetrykket mest muligt, tager vi igen udgangspunkt i strategien om minimering og optimering af både designmæssige- og tekniske løsninger. Den største effekt i anlægsfasen opnås ved optimering af byggeriets hovedkonstruktion. Der arbejdes med at to forskellige tiltag i de to tilbygninger:

Lille tilbygning, ét plan:

Der arbejdes med at anvende lette materialer med lav klimabelastning som f.eks. træ. Hovedkonstruktionen udføres med synlige limtræsrammer. Mulighed for ikke-støbte punktfundamenter undersøges.

Stor tilbygning i to etager:

I den store tilbygning i to etager fastholdes de tunge konstruktioner, men der arbejdes med at disse udføres i en CO₂-besparende materialekvalitet og at hovedkonstruktionens massefylde optimeres til det yderste i et modulært betonstrammesystem, der reducerer brugen af beton til et minimum. Med modulære betonrammer opnås flere fordele:

- Det tunge byggeris gode egenskaber mht. styrke, stabilitet, fugt, lyd og brand
- Modulær struktur som er rationel i produktion og montage
- Modulær struktur som giver langsigtet fleksibilitet
- Optimeret betonstruktur med lav vægtfylde og heraf reduceret CO₂-aftryk i produktion
- Konstruktionssystem med lav vægtfylde kan transporteres "i stakke" og derved reduceres CO₂-aftrykket i transport og montage
- Mulighed for at de modulære elementer samles med en metode, der sikrer at komponenterne senere kan adskilles og genindbygges som bærende system i et nyt projekt

Parallelt med reduktion af betonmængden er det samtidig et ønske at bruge en CO₂-besparende betonkvalitet. Det kan være "Grøn beton" med reduceret cementindhold og/eller "fredagsbeton", som er elementer, der lægges i formen om fredagen til tørring hen over weekenden med reduceret behov for mekanisk eller kemisk udtørring.

Der er i forslagsfasen udført et variantstudie på tilbygningen i to etager med indledende LCA-beregninger, der viser at udførelse med modulære betonrammer i stedet for traditionelle betonvæg-elementer.

Tektonik og design for adskillelse

Tektonik

For at minimere materialeforbruget generelt, kigger vi også på at undlade "kosmetiske lag-på-lag" som fx nedhængte lofter, inddækning af bygningsdale samt ekstra lag på vægge med tapet og maling. Det betyder, at de materialer vi bygger af og måden de bliver samlet på, bliver det synlige design.

Det sætter fokus projektets tektonik, som er læren om udformning og sammenføjning af formelementer til en (arkitektonisk) helhed.

På Solbjergskolen er der i dag mange indvendige vægge, som fremstår med blankt murværk – en tilgang som understøtter tektonisk kvalitet, men som vi ikke så ofte ser i nyere byggerier. I tilbygningerne på Solbjergskolen ønsker vi at fortsætte linjen ved brug af gedigne materialer i et uindpakket design:

- Betonrammerne vil fremstå med synlig betonoverflade – hermed udelader vi malerbehandling både i anlægs- og driftsfasen og hovedkonstruktionen bliver en bærende del af bygningens æstetik.
- Hvor eksisterende facader tilbygges, bevares den nuværende teglfacade som indvendig væg.
- Vi anvender partielt blankt murværk indvendigt – her kan eksisterende mursten genanvendes.
- Vi anvender kompletteringselementer som fx træpaneler, som tåler slid og ikke skal malerbehandles.
- Ventilationskanaler føres partielt synligt, men disponeres med firkant-kanaler, som fremstår med en regulær æstetik og som kan placeres mod loft, så løsningen ikke udløser ekstra rengøring.

3. Design for adskillelse

Design for adskillelse og genanvendelse (DfD, Design for Disassembly) er et designprincip, som indtænker fremtidig adskillelse og nedtagning med henblik på sortering og genanvendelse af byggekomponenter og -materialer på forskelligt niveau. Den grundlæggende mission er at en bygningsdel kun skal produceres én gang, men at dens anvendelse kan cirkulere og genbruges 1:1 i fremtidige ombygninger eller, efter demontering, i et helt andet byggeri. I tænkningen om design for adskillelse er et bygværk ikke blot en æstetisk og funktionel ramme, men også en materialebank. Design for adskillelse er en af flere vigtige agendaer i udviklingen af et cirkulært byggeri.

Med afsæt i det modulære betonrammesystem er det en mulighed at implementere en høj grad af design for adskillelse i projekteringen af tilbygningerne til Solbjergskolen:

- Betonrammerne udgør et konstruktivt system, hvor der i mellem rammebenene kan kompletteres med traditionelle gipsvægge, akustik- og panelvægge, glas- og dørpartier eller mobile adskillelser. Det er missionen, at der i projekteringen udvikles element- og montagedetaljer, så flest mulige kompletterings-elementer udføres med henblik på adskillelse og genbrug på både kort og lang sigt.
- I projekteringen udvikles element- og montagedetaljer til komplettering mellem betonrammer, som vi forventer også kan videreføres i strategierne for komplettering også i ombygningerne.
- I dette projekt vurderes det ikke realistisk at gennemføre en fuldbyrdet design for adskillelse i forhold til sammenføjning af betonelementer – som det har været missionen i Circle House. Dette fordi der i et undervisningsbyggeri (modsat et boligbyggeri) er skærpede krav til styrke, brand og lydforhold, men ved at stille særlige krav til sammenstøbningsmetoden, så vil betonrammerne også kunne genbruges – forudsat at det sker ved friskæring.

Sunde materialer med lang levetid og begrænset klimapåvirkning

Ved valg af byggematerialer lægges vægt på naturlige – gerne organiske - materialer, der kan holde til brug og slid, patinerer smukt, har minimalt behov for vedligehold og kan bruges igen og igen.

Til sikring af dokumentation anvendes så vidt muligt materialer, som kan dokumenteres med EPD'er (Environmental Product Declaration). Grundlaget for en EPD er en livscyklusvurdering (LCA-beregning), hvor byggevarens miljøegenskaber kortlægges i hele dens livsforløb. En EPD dokumenterer en række miljøpåvirkningskategorier (herunder global opvarmning, forsuring, næringssaltsbelastning m.fl.), men kvantificerer også forbrug af energiressourcer samt affaldsstrømme. Materialer skal desuden opfylde anerkendt indeklimacertificering.

- Ydervægge og saddeltage udføres med i rød tegl som eksisterende skole, der sikrer klimaskærmen lang levetid med et minimum af driftsomkostninger.

Det foreslås at anvende genbrugstegl. Der er forskellige muligheder som kan undersøges nærmere, som f.eks. eksisterende mursten fra Solbjergskolen, hvor der nedbrydes. Dette kræver dog at eksisterende fuger undersøges for, hvorvidt det er muligt at adskille stenene maskinelt ligesom mængde og spild skal holdes op mod behov i nybyggeriet. Det vil være muligt at supplere Solbjergskolens 'egne' sten op med genbrugsmursten fra ekstern leverandør. Alternativet kan det undersøges om Aarhus Kommune som helhed ligger inde med genbrugsmursten eller har andre projekter, hvor der nedbrydes rødt murværk som vil være egnet til genbrug. Endelig vil det være muligt at få en ekstern leverandør til at levere CE-mærkede genbrugssten til byggeriet. Det foreslås ligeledes at opmure facaderne med kalkmørtel så det bliver muligt maskinelt at adskille, rense og genbruge stenene i et nyt projekt på sigt.

- Tagkonstruktionerne udføres som traditionelle bjælke- og gitterspær i træ der reducerer CO₂ aftrykket markant og den beskyttede konstruktion sikres lang levetid. Partier med flade tag kan belægges med vegetabilsk tagpap eller anden bæredygtig tagbelægning med lavt bitumenindhold og grønne egenskaber.

Valg af indvendige og udvendige materialer til overflader og komplettering vælges med afsæt i sammenligningsstudier, der iagttager miljøpåvirkning, driftsudgifter og vurdering af funktion/æstetik. Som udgangspunkt vurderes og vælges blandt organiske materialetyper som blandt andet:

- Naturlinoleum på korkment
- Bygnings- og akustikisolering med fx græsisolering eller søuld
- Udfyldningselementer og beklædning med plader af plantefibre, træfiber eller lerplader.
- Udfyldningselementer, akustikpaneler og inventar af (genanvendt) træfiner
- Udfyldningsvægge med genanvendt tegl
- Rockpanel Naturel – facadeplade baseret på recyclet isoleringsmateriale
- Kalkmaling Træbeton – natur, ubehandlet

Byggeplads med mindre energiforbrug og spild

Byggepladsen er en kilde til energi- og ressourceforbrug, som er en del af byggesagens klimaaftryk. Byggepladsen er i drift over 24 måneder og vil berøre store dele af skolen. Der ligger et CO₂-besparende potentiale ved at optimere byggepladsens energi- og ressourceforbrug i den samlede byggeproces.

- Krav til entreprenøren om fossilfrie køretøjer og redskaber
- Foranstaltninger til at nedbringe energiforbruget på pladsen - eksempelvis krav til stram tidsstyring så mekanisk udtørring minimeres og ved indbygning af specifikke krav til skurby og byggeplads, så forbrug til opvarmning, vand og el minimeres. Dette suppleres af definerede mål og en løbende registrering af forbrug.
- Materialespild i byggeprocessen skal minimeres/elimineres. Der skal generelt designes løsninger, der mindsker spild ved fx at iagttage standardformater på byggevarer - herunder variantdesign af fx loftbeklædning tilpasset forskellige lokaleformater.
- For en række materialeleverancer kan det i udbuddet forudsættes, at leverandørerne selv skal levere opskærings- og opsamlingsystem og tilbagetage overskudsmateriale til upcykling. Det er eksempelvis muligt ved pladebeklædning og banevaregulve. Øvrige kompletterende materialer kan undersøges nærmere.
- Der skal generelt ske korrekt kildesortering, som sikrer, at overskuddet fra processerne kan genanvendes. De vindende entreprenører pålægges at udføre og dokumentere kildesortering og retursystem. Kildesorteringen kan evt. fungere som lokal genbrugsstation, hvor afskær og andre rene materialer kan up-cykles af eleverne i håndværk og design.

Forklæde

Udbygning og modernisering af Solbjergskolen

Til: Børn og Unge-udvalget
 Udvalgsmøde: 05.10.2022

9. september 2022
 Side 1 af 1

1. Baggrund

Udvalget orienteres forud for byrådsbehandling om indstillingen vedrørende frigivelse af anlægsbevilling til udbygning og modernisering af Solbjergskolen. Anlægsindstillingen forventes behandlet i magistraten den 31. oktober og i byrådet til første behandling den 16. november 2022

Solbjergskolen udbygges fra tre til fire spor, med ti nye klasselokaler, fire nye faglokaler, etablering af håndværk og designlokale samt kapacitet til fritid og personaleforberedelse. De eksisterende bygninger løftes ved en pædagogisk og teknisk modernisering, der bidrager til et generelt løft af skolens indeklime og forbedring af børn og unges undervisnings- og fritidsmiljø.

I projektet er der arbejdet intensivt med arealoptimering og etablering af lokalefællesskaber mellem de mange forskellige brugere på skolen og der etableres bl.a. kombibibliotek, ungemiljø og fælles medarbejderfaciliteter. For at sikre børneperspektivet i projektet er børn og unge blevet inddraget og skoleelever og medlemmer fra fritidsklub og ungdomsklub har deltaget i workshops på skolen.

2. Forberedelse til mødet

Anlægsindstillingen og bilag er vedlagt. Bemærk at der i bilag 4 er beskrevet hvilke bæredygtighedstiltage, der arbejdes med i projektet.

3. På mødet

Børn og Unge orienterer om projektets væsentligste indhold, inddragelse og samarbejde med brugere og interessenter, økonomi, bæredygtighed og værdiskabelse. Der vil blive mulighed for at stille spørgsmål.

4. Videre proces

Den videre proces	Dato
Forventet udbud af stor- og fagentreprise	25.11.2022
Forventet kontrahering med entreprenører	03.03.2022
Opstart udførelse, etapevis	01.04.2023
Forventet ibrugtagning	01.05.2025

Bilag

Indstilling: Udbygning og modernisering af Solbjergskolen

Bilag 1: Bevillingsmæssige konsekvenser

Bilag 2: Nøgletal for enhedspriser

Bilag 3: Kortoversigt

Bilag 4: Bæredygtighedstiltag Solbjergskolen

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
 Aarhus Kommune

Planlægning

Grøndalsvej 2
 8260 Viby J

Direkte telefon: 41 87 24 19

Direkte e-mail:
 enos@aarhus.dk

Sagsbehandler:
 Anne Østergaard

Punkt 3: Erfaringsopsamling på træffetid ved psykolog og sundhedsplejerske (OKJ)

Tid: 10 min. Deltagere: May-Britt Kullberg og Louise Dam Overballe

Beslutningsmemo

8. september 2022

Side 1 af 4

Emne **Erfaringsopsamling på træffetid ved psykolog og sundhedsplejerske på to skoler i skoleåret 21/22**
Til **Rådmandsmøde**

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat forslaget på dagsordenen, med henblik på, at Rådmanden orienteres om erfaringerne med at have træffetid ved en psykolog og en sundhedsplejerske på to skoler i skoleåret 2021/2022.

1.1. Baggrund

På initiativ fra Børne- og ungebyrådet besluttede byrådet i foråret 2021, at der i skoleåret 2021-2022 skulle afprøves en model for træffetid ved skolepsykologer og sundhedsplejersker på to folkeskoler i Aarhus Kommune. Modellen har været afprøvet på hhv. Mårslet skole og Møllevangskolen.

Rådmanden for Børn og Unge besluttede i december 2021, som konsekvens af en midtvejsstatus for indsatsen, at tilbuddet skulle lukkes på Møllevangsskolen ved årets udgang og fortsætte på Mårslet skole skoleåret 2021/2022 ud. Rådmanden bad endvidere om at der blev lavet en endelig erfaringsopsamling på tilbuddet i sommeren 2022.

PPR Administration

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 89 40 37 77

Direkte telefon: 41 87 44 51

Direkte e-mail:
lodo@aarhus.dk

Sag: 21/061941-14
Sagsbehandler:
Louise Dam Overballe

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles at:

- Rådmanden tager erfaringsopsamlingen til efterretning.

2.1. Erfaringsopsamling

Der er foretaget to erfaringsopsamlinger med de deltagende skoler og det tilhørende team i løbet af skoleåret 2021/2022; en i december 2021 og en i juni 2022. Nedenstående opsummerer erfaringerne fra både midtvejsstatussen og den endelige erfaringsopsamling.

Mårslet skole:

På Mårslet skole var der indledningsvist stor efterspørgsel efter tilbuddet, men denne er faldet over tid. Dette kan, ifølge skolen, skyldes at der i samme periode har været flere skift i psykologbetjeningen. Eleverne har således været mindre bekendte med psykologen og derfor potentielt mindre tilbøjelige til selv at tage kontakt til vedkommende. Vurderingen fra skolen er dog, at tilbuddet et langt stykke af vejen har fungeret efter hensigten. Indledningsvist var det nødvendigt at "tune" ind på målgruppen og tilbuddets karakter, så der kunne skelnes mellem den almindelige betjening af skolen

og dette tilbud. Det er teamets erfaring, at de ældste elever i udskoling er mest egnede til samtalerne, som følge af deres refleksionsniveau.

8. september 2022
Side 2 af 4

Skolen har derudover, som følge af erfaringerne med de første samtaler, inviteret MSB til at holde oplæg om underretninger.

Henvendelserne er kommet fra både elever, personaler og forældre. Samtalerne har været med henvendelse til psykologen, mens sundhedsplejersken ikke har været anvendt. Man kender ikke til årsagen for fravalg af sundhedsplejerske, men strejken hos denne faggruppe i starten af skoleåret har betydet, at sundhedsplejersken ikke var med til at præsentere tilbuddet via oplæg i klasserne, hvilket kan være en del af forklaringen.

Møllevangskolen:

På Møllevangskolen har ikke været henvendelser om samtaler. Skolen, psykologen og sundhedsplejerskerne har forsøgt med mange forskellige tilgange til at informere om muligheden og har involveret andre fagpersoner til at informere og skubbe på ift. brugen af tilbuddet. Der har været foretaget følgende tiltag:

- PR-runde i alle klasser i udskoling
- Uddeling af flyers og information på AULA
- Skolelederen har informeret personalegruppen om tilbuddet
- Teamet har involveret pædagogisk leder fra udskoling, som har forsøgt at skubbe konkrete børn i retning af tilbuddet.
- Kontaktet medarbejder fra Frydenlunds Fælleshus, som også har også forsøgt at opfordre eleverne til at anvende tilbuddet.
- Ved afholdelse af trivselssamtaler i 9. klasse har sundhedsplejerskerne opfordret til brug af tilbuddet.

Vurderingen er, på baggrund af ovenstående, at skolen har gjort alt hvad den kunne for at få tilbuddet i gang og at mulighederne for at få tilbuddet til at fungere, er udtømt.

Der har ikke været fulgt systematisk op på årsagen til, at tilbuddet ikke anvendes på Møllevangskolen, men oplevelsen er, at eleverne går til deres lærere, hvis de har brug for at tale med en voksen. De er mere trygge ved en kendt voksen og deres familie og venner. Det vurderes desuden af teamet på skolen, at det er forbundet med et vist tabu at gå til psykolog.

En mulig konklusion, der kan drages på baggrund af dette er, at denne type tilbud ikke er det, der skal til for at understøtte gruppen af mindre ressourcestærke familier og elever, som potentielt er mindre vant til at anvende en psykolog.

Vi kan derudover ikke vide, om behovet for et underskrevet forældresamtykke inden en samtale, har udgjort en barriere for elevernes deltagelse på Møl-

levangskolen. Vi kan dog konstatere at tilbuddet ikke helt honorerer det som tilbud, som Børne- og ungebyrådet efterspurgte pga. GDPR-reglerne for samtykke.

8. september 2022
Side 3 af 4

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

I erfaringsopsamlingen med skolerne, PPR-medarbejdere og sundhedsplejersker var der også fokus på, hvordan intentionen i Børne- og ungebyrådets ønske potentielt kunne honoreres på anden vis end gennem dette tilbud.

Erfaringerne fra Mårslet skole viser, at der i mange af henvendelserne var tale om relativt tunge problemstillinger, som ikke umiddelbart passede ind i dette tilbud. Overvejelserne går derfor på, om de lettere sager overhovedet løftes godt i det individrettede tilbud.

På Møllevangskolen er vurderingen, at trivsel er relationel og et socialt funderet fænomen, hvorfor et individrettet tilbud ikke er løsningen. Oplevelsen hos psykolog og sundhedsplejerske er, at skolen allerede er god til at arbejde med trivsel på både gruppe- og enkeltniveau. Psykolog og sundhedsplejerske ville gerne gå mere ind i dette samarbejde ved at koble sig mere på det arbejde som allerede findes i klasserummet.

Generelt var der enighed om, at ressourcerne havde været brugt bedre på mere fællesskabsorienterede tiltag, som orienterede sig imod klassefællesskabet og klassens samlede trivsel. Vurderingen er, at den fysiske tilstedeværelse i børnenes egne miljøer og facilitering af samtaler på klasse- eller gruppeniveau for at give dem et fælles sprog, ville være mere virkningsfuldt.

Derudover blev det understreget, at der var et stort potentiale om mere tværfagligt samarbejde og sampraksis mellem lærere, psykolog og sundhedsplejerske i selve klasserummet. Mårslet skole (og Bavnehøj Skole) afprøver pt. LINK¹ (Livsmestring I Norske Klasserom), og skoleleder fra Mårslet skole foreslog at psykolog og sundhedsplejerske med fordel kunne involveres dette arbejde.

Bredere Børnefællesskaber

Erfaringerne fra denne indsats taler ind i arbejdet med Bredere Børnefællesskaber, som bekræfter Børn og Unge-byrådets opfattelse af, at mange børn

¹ LINK bygger på tre overordnede mål: 1) At bidrage til at styrke den enkeltes selvblende 2) At bidrage til fællesskabsfølelsen og 3) At træne konstruktive mestningsstrategier. LINK lægger op til månedlige samtaler om forskellige temaer, som giver børnene og de unge mulighed for at spejle sig i noget andet end sig selv og sine egne problemer.

og unge kunne have behov for den ekstra støtte, som en PPR-psykolog eller en sundhedsplejerske kunne give.

8. september 2022
Side 4 af 4

Løsningsforslagene fra analysen fremhæver bl.a. behovet for

- Tid og ressourcer til forebyggende og tidlige indsatser, samt til at gøre en ekstra indsats for børn i udfordringer
- Større ledelsesmæssigt fokus på inkluderende pædagogiske miljøer og læringsmiljøer
- Hurtigere afklaring og bedre understøttelse af den indsats, som et barn i udfordringer skal have, blandt andet fra PPR
- Større fleksibilitet mellem almen- og specialområdet
- Mere fleksibelt tværgående samarbejde

Oprettelsen af flere individrettede tilbud bør derfor ikke stå alene, og der bør samtidig investeres tid og ressourcer i de fællesskabsorienterede indsatser, hvis der skal være et håb om, at udviklingen i antallet af børn og unge i mistrivsel skal stagnere.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

PPR og Sundhed har finansieret de ekstra ressourcer til afprøvningen af tilbuddet på de to skoler ud af driftsbudgettet. Når tilbuddet ophører, vil disse ressourcer således blive anvendt til den almindelig betjening af skolerne igen.

5. Videre proces og kommunikation

Hvis rådmanden vurderer at det er relevant, kan der sendes en kort orientering om erfaringsopsamlingen til byrådet, Børn- og Ungeudvalget og Børne- og ungebyrådet.

Punkt 4: Opfølgning på byrådsbeslutning vedr. styrket samarbejde mellem MBU og MSB ift. trivsel og fravær (OKJ/SMC)

Tid: 15 min. Deltagere: Esben Wendelboe Svendsen og Elin Poulsen

Beslutningsmemo

14. september 2022

Side 1 af 4

Emne **Opfølgning på byrådsbeslutning vedr. et styrket samarbejde mellem MBU og MSB ift. trivsel og fravær**
Til Rådmandsmøde

BILAGBØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschefer Stefan Møller Christiansen og Ole Kiil Jacobsen har sat punktet på dagsordenen med henblik på at orientere om samt drøfte arbejdet med fravær i spor 1 og spor 2.

2. Baggrund

Aarhus Byråd besluttede på byrådsmødet den 24. juni 2020, at MBU og MSB skulle igangsætte et udviklingsarbejde omkring trivsel og elevfravær i tre spor:

1. Et ledelses- og kulturspor med en tydelig fælles værdimæssig ramme.
2. En øget systematik i fraværsopfølgningen.
3. En styrkelse af den centrale understøttelse af skolerne og familierne herunder bl.a. en omprioritering af midlerne fra Familieskolen til et fælles trivselsteam.

Grundet COVID-19s kontinuerlige betydning for skolernes arbejde, besluttede man i efteråret 2020 at afvente igangsættelsen af spor 1 og 2. Rådmanden besluttede i oktober 2021 at starte udviklingsarbejdet op igen. Rådmanden har godkendt kommissorier for de to spor, som konkretiserer en række fokuspunkter for arbejdet:

Hovedopgaven for arbejdsgruppen er i relation til spor 1

- at facilitere en kulturforandringsproces på skolerne samt en tværgående omsætning og implementering af det i byrådsindstillingen beskrevne fælles værdisæt.
- at der ønskes en styrkelse af den generelle forebyggende indsats overfor elevfravær. Herunder at der arbejdes med elevernes trivsel og et styrket forældresamarbejde.

Og i relation til spor 2:

- at udarbejde en model, der dels styrker det opsporende arbejde i MBU med fravær og dels styrker den fælles opfølgning i sager med begyndende bekymringer for elevfravær.
- at præcisere hvornår og hvordan myndighed (MSB) inddrages.
- at modellen sikrer, at barnet får den bedst mulige støtte (her repræsenterer spor 3 den styrkede ramme for indsats).

Fritid, Uddannelse og Forebyggelse

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 41 85 90 56

Direkte telefon: 41 85 52 49

Direkte e-mail:

esven@aarhus.dk

meap@aarhus.dk

Sagsbehandler:

Esben Wendelboe Svendsen

Mette Almind Klejstrup

- at sikre inddragelse i beslutningsprocessen.

14. september 2022
Side 2 af 4

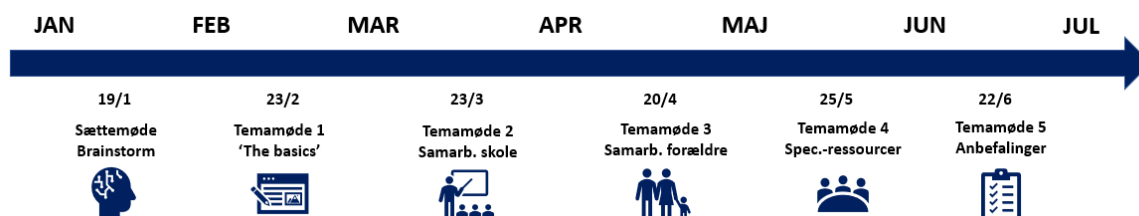
Endeligt har chefgruppen besluttet at afgrænse udviklingsarbejdet til fravær på skoleområdet og

- at projektet har skolernes ledelse som fokus. Den lokale implementering sker via ledelsen.
- at projektets mål er en overordnet kultur på tværs af skolerne med en fælles tilgang til arbejdet med (mis-)trivsel og fravær. Samtidigt skal der være respekt for det faglige skøn og lokale forskelle på tværs af byen.
- at projektet skal sikre løbende inddragelse af leder-, medarbejder-, og forældreorganisationer.
- at projektets udvikling sker i regi af skoleledernetværket jf. kommissorierne, mens implementering sker i regi af distriktsledermøderne.

Der blev i forlængelse af beslutningen nedsat en arbejdsgruppe bestående af:

- BU-chef med netværksansvar på skoleområdet (Stefan Møller Christiansen)
- 7 skoleledere
- Sektionsleder med ansvaret for Back2School
- PPR-teamleder med ansvaret for Det Tværgående Trivselsteam
- Afdelingsleder fra MSB med ansvaret for Det Tværgående Trivselsteam
- Sektionsleder fra Sundhed
- Børn og unge-læge
- 2 sundhedsplejeledere
- Sektionsleder/kontorchef fra PUF
- Konsulentbistand fra PUF

Arbejdsgruppen har mødtes igennem det sidste halve år med udgangspunkt i følgende temaer:

Det vedlagte bilag 1 er en opsamling på de anbefalinger, arbejdsgruppen er nået frem til.

Den 8. september drøftede chefgruppen arbejdsgruppens anbefalinger (bilag 1), og nåede frem til følgende opmærksomhedspunkter:

14. september 2022
Side 3 af 4

- "Skruen gerne må strammes", så det bliver mere præcist, hvad anbefalingerne kalder på i praksis – hvem gør hvad hvornår
- Det må gerne blive tydeligere i anbefalingen vedr. forældresamarbejde, hvordan vi kan få forældrene på banen på andre måder end i skole-hjem-samtaler
- Det skal beskrives, at arbejdet er en del af det samlede (kultur-)arbejde med fravær, hvor der er behov for en øget systematik. I forlængelse heraf er inddragelse af forskellige interessenter allerede i gang, da fravær er temasat i flere netværk.
- Vi skal koble data og perspektiver "udefra" på, det kan fx være rapport fra Børns Vilkår og fra EVA

Chefgruppens opmærksomhedspunkter er endnu ikke indarbejdet i bilagene.

Samme dag, 8. september, var punktet på Strategisk styregruppemøde for MSB/MBU. Styregruppen havde en opmærksomhed på, hvordan værdisættet kommer til at leve i samarbejdet. MBU vender tilbage til styregruppen, når sagen har været drøftet på rådmandsmøde.

3. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles, at

- Anbefalingerne (bilag 1) drøftes
- Rådmanden prioriterer hvilke anbefalinger, der skal arbejdes videre med
- Rådmanden tager stilling til den videre inddragelse af faglige organisationer samt forældreorganisationer.

4. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Ændringerne er beskrevet i vedlagte bilag 1 og bilag 2, som er arbejdsgruppens anbefalinger til, hvordan vi kan styrke arbejdet om trivsel og fravær i relation til både spor 1 og spor 2.

5. Økonomiske konsekvenser af forslaget

-

6. Videre proces og kommunikation

-

7. Bilag

Bilag 1: Arbejdsgruppens anbefalinger

Bilag 2: Opdateret oversigt over mulige håndtag ifm. øget systematik

14. september 2022
Side 4 af 4

Bilag 1 - Arbejdsgruppens anbefalinger

Nærværende bilag præsenterer de anbefalinger, som arbejdsgruppen er nået frem til gennem temadrøftelser.

Arbejdsgruppen har anlagt et fælles fokus på spor 1 og spor 2, dvs., hvordan systematikken omkring registrering og opfølgning påvirkes af kulturer og omvendt. Med udgangspunkt i tidligere chefgruppebeslutning har temamøderne særligt fokuseret på de handlemuligheder og udfordringer skolens ledelse har i forbindelse med håndteringen af fravær, der giver anledning til bekymring.

Som en overordnet ramme om drøftelserne, har arbejdsgruppen taget udgangspunkt i det af byrådet vedtagne fælles værdisæt:

Fælles Værdisæt

Læring, trivsel og uddannelse er vigtige beskyttende faktorer i barnets liv – og en forudsætning for at kunne klare sig selv senere i livet. Derfor:

- Arbejder vi ud fra en forståelse af, at tilstedeværelse, deltagelse og oplevelsen af at være inkluderet er mulig for alle børn og unge.
- Bliver fravær tillagt en væsentlig betydning, og der bliver konkret fulgt op, så snart det er nødvendigt,
- Samarbejder vi med hinanden og andre relevante aktører for at hjælpe barnet i skole igen. Skolens ledelse har initiativpligten.

Værdisættet lægger op til en proaktiv skolekultur, hvor trivsel er en forudsætning for fremmøde. Derfor har det for arbejdsgruppen været interessant at se på, hvad det er for nogle handlinger, samarbejder, systematikker og ledelsesmæssig greb, som kan være med til at forebygge skolefravær.

Arbejdsgruppen har været optaget af skoleledelsens handlerum i kontinuummet mellem instruks og lokal handlefrihed. Derfor opfordres der til, at chefgruppen tager stilling til, hvilke af anbefalingerne, de mener bør være frivillige for skolerne, og hvilke der bør være obligatoriske.

23. august 2022

Side 1 af 5

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

Fritid, Uddannelse og Forebyggelse

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 41 85 90 56

Direkte telefon: 41 85 52 49

Direkte e-mail:

esven@aarhus.dk

meap@aarhus.dk

Sagsbehandler:

Esben Wendelboe Svendsen

Mette Almind Klejstrup

23. august 2022
Side 2 af 5

Et styrket, fælles mindset

Arbejdsgruppen er nået frem til en række anbefalinger, som dels søger at styrke systematikken omkring håndteringen af fravær men også at skabe et styrket fælles børnesyn og dermed en sund, proaktiv skolekultur. Arbejdsgruppen har formuleret nogle anbefalinger/betragtninger som er opridset herunder i kursiv. Under hver enkel er et forslag til, hvilke konkrete handlinger, der kan være med til at skabe den ønskede kulturændring både på skolerne og i det tværfaglige – og tværmagistratslige samarbejde.

Vi skal skabe forpligtende læringsfællesskaber for såvel elever som professionelle. Derfor anbefales det,

- At ledelsen deltager i årgangsteammøder i starten af skoleåret, hvor det praktiske og pædagogiske vedr. registrering og opfølgning på fravær drøftes.
- At lærerne/lærerteamet inddrages i opfølgningen på opmærksomhedskrævende fravær.
- At fravær skal være et obligatorisk tema på LDG-møderne (ikke individniveau)
- At skolerne bruger data fra den kommunale sundhedsmåling samt den årlige nationale trivselsmåling aktivt i arbejdet med fravær.

Vi skal ikke bare se på barnet og familien. Vi skal inddrage og involvere, samt se på egen praksis. Derfor anbefales det,

- At der udarbejdes en generisk dagsorden/model, der kan benyttes til netværksmøder og skole-/forældremøder, som lægger op til, at fokus i lige så høj grad vendes indad mod det pædagogiske miljø, som mod barnets adfærd og familien. Når fokus vendes mod barnets adfærd, bør det fremgå af dagsordenen, at der tales om konkrete observationer, og ikke personlige ”synsninger” og vurderinger, da dette risikerer at lede til forhastede konklusioner.
- At der oprettes tværfaglige fællesskaber/netværk, hvor udfordringer og anbefalinger deles mellem samarbejdspartnere (ikke på individniveau).

Vi skal være nysgerrige på barnets begrundelse for både at være der og ikke at være der. En proaktiv tilgang, som sikrer meningsfulde og rummelige fællesskaber, som børnene har lyst til at være en del af, er altafgørende for, om barnet har lyst til at møde i skole. Det er altid skolens ansvar at sikre, at dette sker i de enkelte klasserum. Derfor anbefales det,

23. august 2022
Side 3 af 5

- At der indføres årgangsteammøder, hvor læringsmiljøet og klassernes trivsel drøftes med inddragelse af skolens ledelse.

Vi skal savne børnene, når de ikke er i skole – og vi skal handle, når de savnes. Ingen børn må blive glemt eller falde mellem to stole. Derfor anbefales det,

- At der udarbejdes en skabelon som bl.a. er eksplicit på de aftalte handlinger, angiver tovholder samt tager højde for rettidig inddragelse af evt samarbejdspartnere.

Vi skal styrke samarbejdet med forældrene med henblik på at skabe ligeværdige, værdifulde relationer og drøftelser. Derfor anbefales det,

- At fravær som tema gøres obligatorisk på skolehjem-samtalerne
- At bestyrelsernes rolle ift. fravær styrkes, eksempelvis ift. skolens fraværspolitik, som bør drøftes fast i bestyrelsen.
- At lærerne modtager et kompetenceløft ift. at etablere det gode forældresamarbejde samt håndtere samarbejdet, når det evt bliver udfordret.¹

Kultur og ledelse er afgørende både i det forebyggende og det indgribende perspektiv. Næste afsnit omhandler den del af et fraværsløb, hvor man bliver opmærksom på en mulig bekymring, og hvorledes der følges op. Systematik har været et omdrejningspunkt for drøftelserne af kulturforandringen i arbejdsgruppen.

Styrket systematik i identifikations- og handlefasen

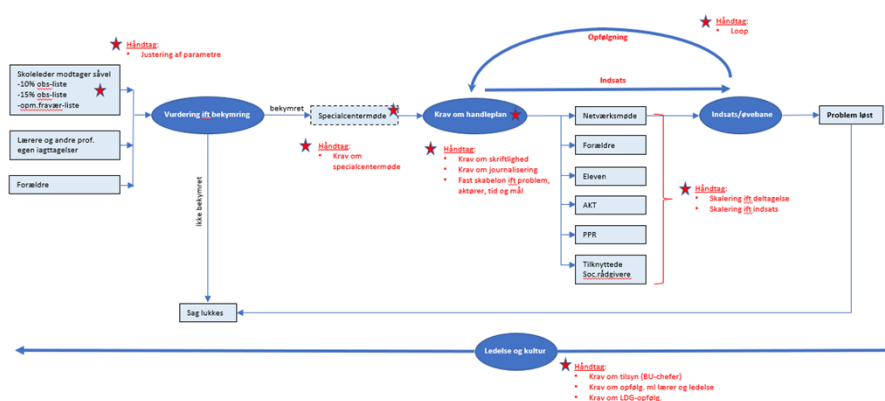
I forbindelse med udarbejdelsen af byrådsindstilling bad Rådmændene for MBU og MSB om, at der blev peget på mulige tiltag, som ville kunne styrket systematikken i fraværarbejdet på skolerne.

Der blev derfor lavet følgende illustration, hvor hver af de røde anmærkninger repræsenterer et muligt håndtag:

¹ Rapport fra Børns vilkår viser, at omtrent 25% ikke føler sig kompetente til at varetage forældresamarbejdet [Børns Vilkår 2021](#)

23. august 2022
Side 4 af 5

Se bilag for læsevenlig revideret udgave

Rådmændene bad herefter om, at håndtagene blev drøftet med de relevante interessenter før beslutning.

De foreslåede håndtag har således været drøftet med arbejdsgruppen. Herfra anbefales det,

- at der indføres et krav om at skriftliggøre den handleplan², som skal adressere de udfordringer, der begrundes elevens fravær
- at der udarbejdes en fast skabelon, der dels sikrer en ensartethed på tværs af skolerne, dels sikrer overvejelser om tværfaglig inddragelse, og sidst men ikke mindst sikrer ansvarsplacering og aftaler om opfølgning
- at handleplanen journaliseres (skal afklares om dette sker i meddelelsesbog, elevmappe eller andet)

Arbejdsgruppen vurderer ikke, at det er realistisk fra et ressourcemæssigt perspektiv, at man fast drøfter elever med meget fravær på specialcentermøderne, men anbefaler, at man i større grad tænker muligheden for tværfaglig belysning ind i sager, der behandles på specialcentermøderne.

Arbejdsgruppen anbefaler heller ikke, at man ændrer på de nuværende parametre for monitoreringen af *opmærksomhedskrævende fravær*, men muligheden for et obligatorisk forældremøde har været drøftet. Dette med inspiration fra arbejdet med medarbejderfravær. Her er der dog ligeledes et

² Der er i dag krav om en handleplan, hvis fravær giver anledning til bekymring, men ingen yderligere krav til form

ressourcespørgsmål, da cirka 16% af alle kommunens elever (4000-5000 elever) falder ud på ét eller flere af parametrene i løbet af et skoleår.

23. august 2022
Side 5 af 5

Sidst har chefgruppen besluttet, at BU-cheferne følger udviklingen i skoler-nes fravær via LIS. Dette skal understøtte et kontinuerligt ledelsesmæssigt fokus.

Styrket tværfaglig rettidig handling

Arbejdsgruppen har ligeledes drøftet en række forhold omkring styrket tværfaglig handling. Dele af disse anbefalinger er indarbejdet i afsnittene omkring *styrket mindset* og *styrket identifikation og handling*. Der er dog andre dele af drøftelser, der mere kan betragtes som opmærksomhedspunkter i det videre arbejde.

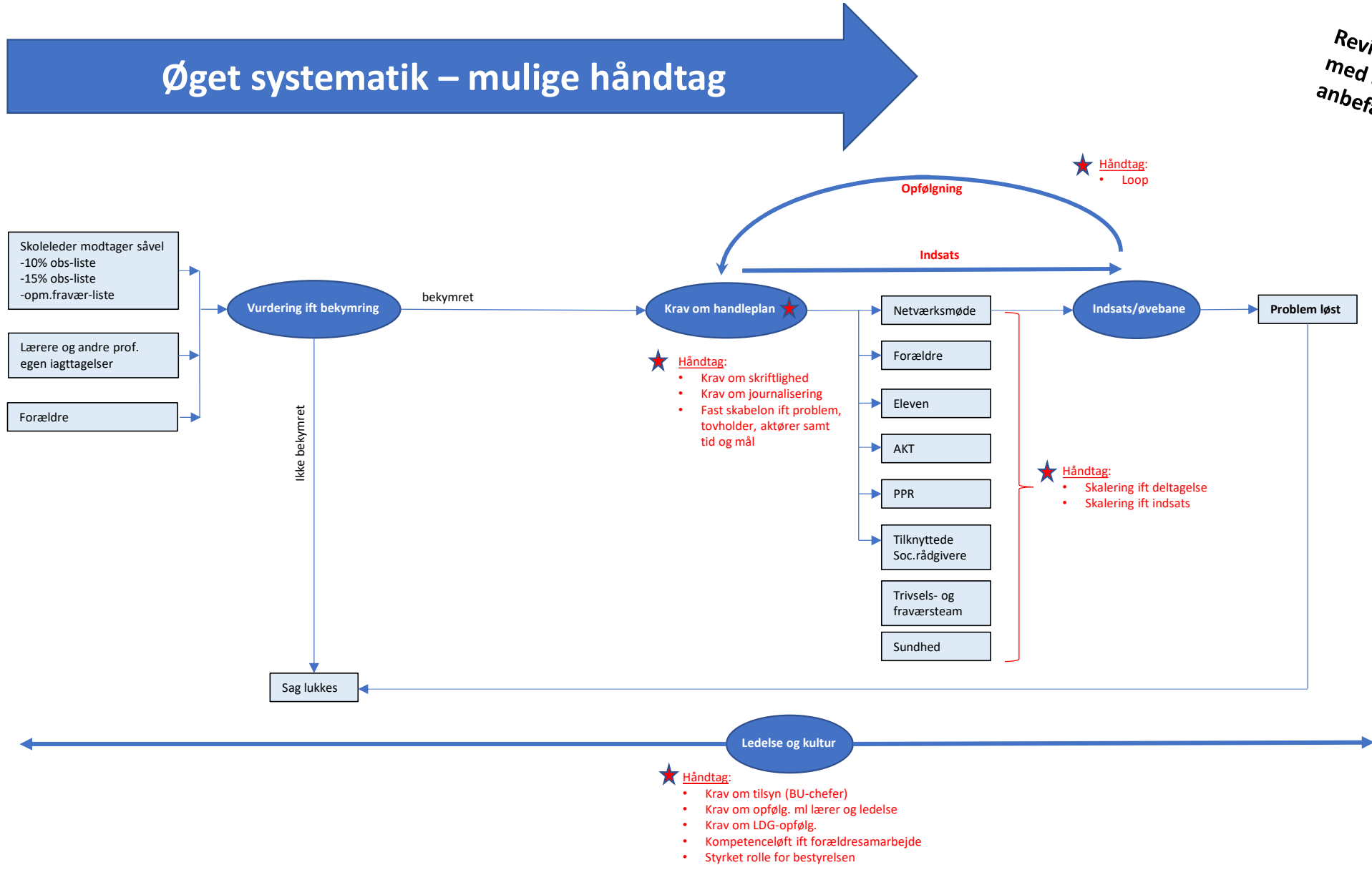
Ét opmærksomhedspunkt er en udfordring omkring ventetider hos de specialiserede aktører (socialforvaltning, PPR og Regionen). Der er ikke fremført konkrete anbefalinger til, hvorledes dette kan adresseres. Der peges dog på, at en tættere relation mellem skolerne og distriktsrådgiverne vil være en styrke. Her er *relationel familierådgivning* blevet fremhævet som et positivt tiltag.

Der peges på, at man med fordel kan trække på erfaringerne fra Back2School, Trivselsteamet og Basisteam. Sundhedsplejen og Børn og Unge-læger fremhæves også som mulige aktører, der kan spille en større rolle – særligt i sager, der har en mere sundhedsfaglig karakter.

Sidst har der også været drøftelser omkring *mellemløst* og *bredere børnefællesskaber*, og hvorledes dette eventuelt repræsenterer mulige løsninger – måske på sigt, måske som hjælp i en afklaringsfase hos de børn, der har brug for specialiseret hjælp.

Revideret 23. august
med arbejdsgruppens
anbefalinger

Øget systematik – mulige håndtag

Punkt 5: Forberedelse til udvalgsmøde den 21. september

Punkt 6: Eventuelt